

Bir hayat tarzı olarak kuvantum fiziği

Serdar Turgut tarafından yazıldı.
Çarşamba, 13 Şubat 2013 12:31 -

Toplumsal iddialarımızdan vazgeçip ailemize çekilip, çok küçük hedeflere küçük adımlar ile yaklaşmalıyız. İddiasız ama daha mutlu bir mikro dünyamız olmalı. Kopernik ve Newton fizik yasalarını neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde ele almışlardır. Nedensellik bilimde önemli bir paradigmaydı.

Bilimde bir paradigmatik kopuş yaratan, yenilikler getiren Einstein da o eski nedensellik çerçevesini yeniden oluşturmaya çalışıyordu. Bunun olabileceğine inanıyordu. Aynı zamanda neden-sonuç bağlantılarının kopmasına neden olabilecek, nedensellikleri darmadağın eden teoriler de geliştiriyordu. Daha sonra dışında kalsa da Einstein, kuvantum fiziğinin temelini oluşturan fikirleri geliştirmiştir.

Bir anlamda kendi çabasının temelini de zayıflatan fikirleri geliştirmiştir.

Atomların ve atom altı parçacıkların dünyasına dayanılarak geliştirilen kuvantum fiziği, hayatta hiçbir olgunun gözlenen şeyi bozmadan, rahatsız etmeden gözlemlenemeyeceğini söylemektedir. Çünkü atom ve atom altı parçacıklarının hareketleri en kontrollü ortamlarda bile yapılan her deneyin sonucunun farklı çıkabileceğini söyler yani eskinin gözleme dayalı neden-sonuç nedenselliğini kurmak artık mümkün değildir.

Einstein 'Tanrı zar atmaz' demişti. Yani 'Evrende bir nedensellik vardır ve bu baştan kurulmuş olsa da bunu bilip anlamak ve kuralları çıkarmak mümkündür' demiş, buna inanmış ve evrenin sırlarını çözmeye çalışmıştır ama kuvantum teorisinin dediği gibi nedensellik o şekilde yoksa ve bazı gelişmeler şansa da kalmışsa, birçok eski teoriyi yeniden düşünmek gerekecektir.

Gayet tabii ki eksik ve büyük ihtimalle de yanlış anlatmaya çalıştığımız bu çerçeve, çok elegan ve sıradan insanın anlaması mümkün olmayan bir dizi matematiksel çerçeveye oturtuluyor. Evrenin işleyişi ve atom parçacıklarının işleyişi arasında bir bağlantı kuran, bir büyük genel teori kurmak gibi bir iddiası var.

Bir gün yapılacağına inanıyorum. O gün tek bir satırını anlamasam bile, o formülasyonu odama asacağım. Çünkü o Yaradan'ın matematiği olacak.

Şu aşamada beni asıl alakadar eden şey; en saygı duyduğum bilim dalında bile nedensellik bağlantılarının artık kurulamaz olduğunun ortaya çıkmış olmasıdır. Evrenin işleyişinde de gündelik hayatta da sürprizlerin ve şansın yeri büyüktür.

Yarın güneşin illa da doğacağı da, daha uzun yıllar boyunca yaşayacağımız düşüncesi de birer varsayımdan ibarettir. Fizik teorisinden kalkarak sosyal koşullara da yansıtabiliriz bu bakış açısını. İnsanın geleceğini düzenlemek iddiasında olan birçok sosyal teori var ortada. Bunlar da neden-sonuç ilişkilerini belirli varsayımlara dayanarak kurarlar.

Bir hayat tarzı olarak kuvantum fiziği

Serdar Turgut tarafından yazıldı.
Çarşamba, 13 Şubat 2013 12:31 -

Örneğin; 'Şöyle davranırsak, şunları yaparsak daha iyi olacak' şeklindeki varsayımlardır bunlar ama en kontrollü ortamlarda bile neden-sonuç ilişkileri arasında bağlantı kurmak amacıyla olan deneylerde de şaşırtan sonuçlar alınabiliyorsa, bilinmeyenlerin çok daha fazla sayıda olabildiği sosyal ortamlarda hiçbir davranışın istenilen, beklenen sonucu verebilmesi mümkün olmayabilir.

Mesela; adalet duygusunu tatmin etmek için yola çıkan bir sosyal hareket, tersine sosyal adaletsizliği tetikleyebilir. Marksist pratikte bu olmuştur.

Örneğin; ya da AKP gibi birtakım vaatlerle ortaya çıkarsınız sonra alınan sonuç o vaatlerin tam tersi de olabiliyor

Toplumlarda da Heisenberg'in belirsizlik ilkesi geçerliyse kendimize çeki düzen vermek zorundayız. Daha mütevazı olmalıyız. Bir şeyleri düzeltmek, değiştirmek inadından vazgeçmeliyiz. Çünkü değiştirmek, düzeltmek amacıyla yapacaklarımız büyük ihtimalle tamamen tersi sonuçlar verecektir.

Hedef küçültüp yaşamaya alıştırmalıyız kendimizi. Toplum için bir şeyler düşünüp yapmak yerine kendi mikro dünyamıza çeki düzen vermeliyiz.

Toplumsal iddialarımızdan vazgeçip ailemize çekilip, çok küçük hedeflere küçük adımlar ile yaklaşmalıyız. İddiasız ama daha mutlu bir mikro dünyamız olmalı.

Benim artık insanlık için, toplum için bir şeyler yapmak iddiasında olan insanları dinlemeye bile tahammülüm yok.

Bazı şeylerin daha iyi olması, daha da düzelmesi sadece şansa dayalı bir gelişmedir. Şansların, rastlantıların teorisi ise yapılmamalıdır.

Kendimi nereye çekeceğim, nasıl hedef küçülteceğim, benim inandığım tek neden-sonuç ilişkisi bu artık.

15.02.2008

2008-02-15 Akşam <http://www.aksam.com.tr/yazar.asp?a=108713> ,10,104